

Κόσμος

Η Ιταλία σε τεντωμένο σκοινί

Ο Ματέο Ρέντσι ζητεί από τους Ιταλούς να αλλάξουν το Σύνταγμα αλλά πολλοί θέλουν να αλλάξουν πρωθυπουργό

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
TANIA ΜΠΟΖΑΝΙΝΟΥ

Το ίδιο σενάριο έχει ξαναπαιχτεί και αλλού: πραγματοποιείται ένα δημοψήφισμα ή εκλογές, η μια πλευρά θεωρείται «κατεστημένο» και η άλλη «αντισυστημική», οι ειδικοί και οι κυβερνήσεις κάνουν το παν για να υποστηρίξουν την πρώτη και στο τέλος κερδίζει η δεύτερη. Συνέβη στη Βρετανία με το Brexit, στις ΗΠΑ με την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ

και σήμερα ίσως να επαναληφθεί στην Ιταλία με το δημοψήφισμα για τη συνταγματική αλλαγή. Με μια διαφορά: στην Ιταλία δεν διακυβεύονται τόσο πολλά όσα στις προηγούμενες περιπτώσεις. Και αν ο πρωθυπουργός **Ματέο Ρέντσι** δεν είχε αναγάγει το δημοψήφισμα σε ζήτημα επιβίωσης για τον ίδιο, το μόνο που θα διακυβευόταν θα ήταν οι εξουσίες της ιταλικής Γερουσίας.

Ποιο θα είναι τελικά το αποτέλεσμα; «*Το πιθανότερο σενάριο είναι το εξής: μια χώρα διχασμένη*

στην οποία οι δύο πλευρές της κοινής γνώμης θα αντιπαράθενται σκληρά» λέει μιλώντας στο «Βήμα» ο **Μάρκο Τάρκι**, καθηγητής Πολιτικών Επιστημών στο Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας. «*Η ευθύνη γι' αυτή την κατάσταση ανήκει κυρίως στον Ρέντσι ο οποίος προσωποποίησε υπερβολικά το δημοψήφισμα, καθιστώντας το εκ των πραγμάτων μια αντιπαράθεση ανάμεσα σε όσους είναι υπέρ και όσους είναι κατά της κυβέρνησής του. Θα χρειαστεί χρόνος για να επουλωθεί αυτός ο διχασμός*».

Οι υπερασπιστές του ΝΑΙ, μεταξύ άλλων οικονομικοί αναλυτές και ευρωπαίοι αξιωματούχοι, υποστηρίζουν ότι αν επικρατήσει το ΟΧΙ κινδυνεύουν με κατάρρευση οι ιταλικές τράπεζες, η οικονομία, ακόμη και το ευρώ. Ο κ. Τάρκι δεν συμφωνεί. «*Δεν βλέπω επιπτώσεις ιδιαίτερες σοβαρές και δεν συμμερίζομαι τις κινδυνολογικές προβλέψεις του Τύπου, των οικονομικών θεσμών και των ξένων κυβερνήσεων. Μου φαίνεται ότι πρόκειται για δηλώσεις που αποσκοπούν μόνο στην υποστήριξη του Ρέντσι. Αν κερδίσει το ΟΧΙ δεν είναι καν βέβαιο ότι θα παρατηθεί ο Ρέντσι (δεν είναι υποχρεωμένος να το κάνει). Αλλά ακόμη και αν συμβεί κάτι τέτοιο,*

είναι πιθανό ότι θα υπάρξει μια συμφωνία ανάμεσα στον ίδιο και στον πρώην πρωθυπουργό Σίλβιο Μπερλουσκόνι για μια μεταβατική κυβέρνηση με περιορισμένους σκοπούς, κυρίως έναν νέο εκλογικό νόμο με στόχο να αποφευχθεί το ενδεχόμενο της επιτυχίας του Κινήματος των Πέντε Αστέρων στις εκλογές του 2018. Τίποτε δεν θα αλλάξει στο πεδίο των σχέσεων ανάμεσα στην Ιταλία και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες».

Το ερώτημα του δημοψηφίσματος είναι το εξής: «*Εγκρίνετε το κείμενο του συνταγματικού νόμου που αναφέρεται στα μέτρα για να τεθεί τέλος στις ίσες εξουσίες του άνω και του κάτω σώματος της Βουλής, να μειωθεί ο αριθμός των βουλευτών, να περιοριστεί το κόστος λειτουργίας των πολιτικών θεσμών, να καταργηθεί το CNEL (σ.σ. δημόσιο συμβουλευτικό όργανο) και να τροποποιηθεί το άρθρο 5 του δεύτερου μέρους του Συντάγματος το οποίο εγκρίθηκε από τη Βουλή και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβέρνησης Νο 88 στις 15 Απριλίου 2016*».

Οι κάλπες θα κλείσουν τα μεσάνυχτα ώρα Ελλάδος. Αμέσως θα δοθούν στη δημοσιότητα τα exit polls. Αν το αποτέλεσμα είναι ξεκάθαρο, θα φανεί σε μια ώρα.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΝΑΙ

«*Να μην πάμε στο άγνωστο με τον Γκρίλο ή τεχνοκράτες*»

Γιατί σήμερα θα ψηφίσει ΝΑΙ μας λέει ο **Τζιοβάνι Καπότσια**, καθηγητής Συγκριτικής Πολιτικής στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης στην Αγγλία.

■ **Ποιο είναι το χειρότερο σενάριο για το δημοψήφισμα;**

«*Εξαρτάται από την προτίμηση του καθενός για το αποτέλεσμα. Προσωπικά πιστεύω ότι η νίκη του ΝΑΙ θα ήταν προτιμότερη. Οι λόγοι είναι πολλοί. Από τη μια πλευρά, θα έστελνε*

ένα σημαντικό μήνυμα ότι το ιταλικό πολιτικό σύστημα είναι ικανό να μεταρρυθμιστεί και η ενίσχυση της σταθερότητας της εκτελεστικής εξουσίας θα μπορούσε να θεωρηθεί σημαντική από τους επενδυτές. Από την άλλη πλευρά, η ήττα στο δημοψήφισμα θα σηματοδοτούσε την έντονη αποδυνάμωση του Ρέντσι, αν όχι το πολιτικό του τέλος, με λίγες εναλλακτικές στον ορίζοντα, πέρα από το Κίνημα Πέντε Αστέρων του Μπέπε Γκρίλο το οποίο αποτελεί πολιτικό άγνωστο, τουλάχιστον προς το παρόν».

■ **Η επικράτηση του ΟΧΙ θα έχει επιπτώσεις για την Ευρώπη;**

«*Η πιθανότερη επίπτωση ενδεχόμενης νίκης του ΟΧΙ είναι ο σχηματισμός μιας κυβέρνησης τεχνοκρατών. Αυτό πιθανότατα θα το έβλεπαν θετικά οι ευρωπαϊκοί θεσμοί σαν μια καλή λύση σε βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, όμως, οι άγνωστοι παράμετροι είναι πολλοί, συνεπώς οι επιπτώσεις από τυχόν νίκη του ΟΧΙ για τη σταθερότητα και τη συνέχεια του ευρωπαϊκού σχεδίου θα ήταν κατά βάση αρνητικές*».

Ο Ματέο Ρέντσι κατηγορείται ότι προσωποποίησε υπερβολικά το δημοψήφισμα, καθιστώντας το μια αντιπαράθεση μεταξύ των υποστηρικτών και των αντιπάλων της κυβέρνησής του

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΟΧΙ

«*Ναι, ο Ρέντσι μπορεί να βγει αποδυναμωμένος αλλά στη θέση του*»

Γιατί είναι αντίθετος στην πρόταση Ρέντσι εξηγεί μιλώντας στο «Βήμα» ο **Φαμπρίτσιο Τονέλο**, καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Νομικών και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου της Πάντοβα στην Ιταλία.

■ **Ποιο είναι το χειρότερο σενάριο για το δημοψήφισμα;**

«*Μια νίκη του ΝΑΙ, διότι το νέο Σύνταγμα είναι ένα πολύ κακό κείμενο που αλλάζει 46 άρθρα. Θα χάσουμε το ένα σώμα της Βουλής, τη Γερουσία, η οποία θα καταντήσει μια παρωδία. Τα μέλη της δεν θα εκλέγονται απευθείας*

από τον λαό αλλά θα αποτελείται από εκπροσώπους των περιφερειακών συμβουλίων. Υπάρχουν 20 περιφέρειες στην Ιταλία και καθεμία θα στέλνει έναν αριθμό συμβούλων οι οποίοι θα είναι και γερουσιαστές. Στις προτεινόμενες αλλαγές υπάρχουν πολλά ακόμη προβλήματα. Γι' αυτό η έγκρισή τους με μικρή πλειοψηφία θα αποτελούσε το χειρότερο σενάριο».

■ **Αν επικρατήσει το ΟΧΙ θα ακολουθήσει πολιτική αστάθεια;**

«*Δεν είναι βέβαιο. Εξαρτάται από το τι θα αποφασίσει να κάνει ο Ματέο Ρέντσι, αλλά αναμφίβολα θα αποδυ-*

ναμωθεί σημαντικά αν επικρατήσει το ΟΧΙ διότι ξόδεψε πολύ από το πολιτικό του κεφάλαιο σε αυτές τις μεταρρυθμίσεις. Η απόρριψή τους θα είναι εμμέσως και απόρριψη της κυβέρνησής του. Συνταγματικά πάντως δεν είναι υποχρεωμένος να παρατηθεί όσο διατηρεί την πλειοψηφία στη Βουλή».

■ **Η επικράτηση του ΟΧΙ θα έχει αρνητικές συνέπειες για την Ευρώπη;**

«*Αυτά είναι ανοησίες. Αν επικρατήσει το ΟΧΙ θα κρατήσουμε το Σύνταγμα μας και η κυβέρνηση θα βρίσκεται στη θέση της, δεν βλέπω*

γιατί να υπάρξουν αρνητικές επιπτώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το δημοψήφισμα στην Ιταλία δεν είναι πολιτικές εκλογές όπως εκείνες που θα πραγματοποιηθούν στη Γαλλία και στη Γερμανία το 2017. Αν στη Γαλλία εκλεγεί πρόεδρος η Μαρίν Λεπέν, αυτό βεβαίως θα μπορούσε να επφέρει την αποσύνθεση της ΕΕ. Το ίδιο ισχύει αν η καγκελάρια Ανγκελα Μέρκελ χάσει τις εκλογές στη Γερμανία. Στην Ιταλία πραγματοποιείται απλώς ένα δημοψήφισμα για το Σύνταγμα. Ναι, ο Ρέντσι μπορεί να βγει αποδυναμωμένος, αλλά η Ευρώπη είναι γεμάτη αδύναμους ηγέτες».